

**ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Силабус

др Ненад Милошевић, редовни професор

Теолошки мастер програм: Литургичко-правни модул

Предмет: Светотајинско богословље

Група: обавезни предмет

Број ЕСПБ бодова: 5

Фонд часова: 1 семестар (2+2)

Испит: усмени

Садржај:

1. Увод у литургијско богословље. 2. О светим тајнама Цркве. 3. Порекло и настанак светих тајни и свештених обреда. 4. Телетургика појединачних светих тајни и обреда. 5. Теологија појединачних светих тајни и обреда. 6. Упоредно литургијско богословље (Сакраментологија).

Циљ:

Упознавање појмовно-категоријалног апарата светотајинског богословља, методологије литургијског богословља, стицање телетургичких и теоријских знања о светим тајнама и свештенорадњама, њиховом појмовно-категоријалном апарату и методологији, овладавање умећима анализе светих тајни и свештених обреда, као и умећима компетентног самосталног рада у области литургијског богословља.

Предуслови:

Уписан први семестар теолошких мастер студија.

Облик наставе:

Предавања, вежбе и стручна пракса.

Обавезе студената:

Похађање предавања, вежби и стручне праксе.

Начин оцењивања рада и резултата:

Активно учествовање на предавањима, вежбама и стручној пракси – 30 поена; завршни испит – 70 поена.

План курса/предмета

1. недеља

Увод у литургијско богословље: појам, садржај, историјски развој, методологија, извори и библиографија (предавање).

Увод у литургијско богословље (вежба).

2. недеља

Порекло и настанак светих тајни (предавање).

Историјско-светоотачка сведочанства и пригодни чланци о пореклу и настанку светих тајни (вежба).

3. недеља

Свете тајне у првој хришћанској заједници (предавање).

Сведочанства Новог Завета и најстаријих литургијских и светоотачких извора о светим тајнама у првој хришћанској заједници (вежба).

4. недеља

Старозаветна типологија светих тајни (предавање).

Релевантна новозаветна, литургијска и светоотачка сведочанства о старозаветној типологији светих тајни (вежба).

5. недеља

Утицај паганских култова на настанак и развој тајни и обреда (предавање).

Пригодне студије и чланци о утицају паганских култова на настанак и развој тајни и обреда (вежба).

6. недеља

Света Евхаристија као Светајна Цркве (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем Литургија византијског литургијског типа (вежба).

7. недеља

Света Тајна Евхаристије у упоредним литургијским типовима (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским

садржајем Свете Тајне Евхаристије у упоредним литургијским типовима (вежба).

8. недеља

Света тајна иницијације (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем свете тајне иницијације (вежба).

9. недеља

Света тајна иницијације у упоредним литургијским типовима (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем и праксом свете тајне иницијације у упоредним литургијским типовима (вежба).

10. недеља

Света тајна свештенства (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем свете тајне свештенства (вежба).

11. недеља

Света тајна брака (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем свете тајне брака (вежба).

12. недеља

Света тајна покајања (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем свете тајне покајања (вежба).

13. недеља

Света тајна јелеосвећења (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем свете тајне јелеосвећења (вежба).

14. недеља

Освећење храма (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем освећења храма (вежба).

15. недеља

Заупокојене службе (предавање).

Практично упознавање са литургијско-богословским садржајем заупокојених служби (вежба); ретроспектива целокупног садржаја и начина извођења вежби (коментари, примедбе и сугестије).

Обавезна литература:

- Александар Шмеман, *Увод у литургијско богословље*, Шибеник 2005, стр. 3-142.
- Ненад Милошевић, *У Духу и истини. Литургијско-канонске теме*, Институт за теолошка истраживања - Православни богословски факултет, Београд 2011., 9-50. 81-121.
- Ненад Милошевић, *Молитвослов. Историјско-телетургијски развој последовања парохиског типика*, Институт за теолошка истраживања - Православни богословски факултет, Београд 2012., 7-123.
- Ненад Милошевић, *Света тајна јелеосвећења у древним литургијским списима (од 1. до 8. века)*, у: „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, књига 12, приредио: Богољуб Шијаковић, Београд 2012, 52-58.
- Ненад Милошевић, *Света тајна јелеосвећења у рукописним Молитвословима (8. до 13. век)*, у: „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, књига 13, приредио: Богољуб Шијаковић, Београд 2013, 53-61.
- Franz Courth, *Sakramenti*, Ђаково 1997, стр. 23 -49. 113-115. 158-188. 209-219. 229-232. 319-334. 380-401. 413-414. 453-489. 523-534.
- Benedetto Testa, *Sakramenti Crkve*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2009.

Помоћна литература:

- Дионисије Псеудо-Ареопagit, *О црквеној јерархији*, Истина, Шибеник 2009.
- Никола Кавасила, *О животу у Христу*, Беседа, Нови Сад 2002.
- Из ризнице богословља – Зборник чланака и студија*, Видослов и Бијели Павле, Требиње-Никшић 2003.
- Martin Kirigin, *Konstitucija o Svetoj Liturgiji – Sacrosanctum Concilium*, Zagreb 1985.
- Недељко Гргуревић, *Евхаристија као жртва – Литургијско богословље*, Србиње-Либертивил 2004.
- Hans Urs Von Balthasar, *Mysterium Paschale – Sveto Trodnevlje Smrti, Pokopa i Uskrnuća našega Spasitelja*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1993.
- Александр Иванович Алмазов, *Тайная исповедь в Православной восточной Церкви: Опыт внешней истории* (Исследование преимущественно по рукописям), т. 1-3, Одесса 1894.
- Пол Мајендорф, *Света тајна јелеосвећења: неке пастирске претпоставке*, у: Богословље 1-2 (2005), стр. 89-100.